

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobců: **a) E. V., b) nezl. D V, c) nezl. N V**, všichni právně zastoupeni JUDr. Ladislavem Hostýnkem, advokátem se sídlem v Ústí nad Orlicí, Komenského 160, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 30. 6. 2005 č. j. 30 Az 153/2004 – 37,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků řízení **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 15. 10. 2004, č. j. OAM-7454/VL-07-P05-R2-2001, rozhodl žalovaný tak, že se žalobcům azyl podle § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje a že se na cizince nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Správní orgán dovodil, že u žalobců není splněna žádná ze zákonných podmínek pro udělení azylu vymezených v ust. § 12 písm. a) a b) zákona o azylu, jakož i podmínka ust. § 13 téhož zákona (neboť žalobci nejsou rodinnými příslušníky osoby, které by byl azyl udělen). Neshledal u žalobců na základě údajů sdělených žalobkyní E. V. ani důvod hodný zvláštního zřetele pro udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu § 14 zákona o azylu.

Proti citovanému rozhodnutí podali žalobci včas žalobu, v níž namítali, že správní orgán nehodnotil důvody, pro které opustili zemi původu ve vzájemných souvislostech

s důvody, pro kterou musel Moldavsko opustit manžel první žalobkyně a otec dalších dvou žalobců N. V., jehož žádost o azyl byla projednávána samostatně. Ten byl nucen k odchodu z vlasti po té, co mu policie nezajistila dostatečnou ochranu, jakožto utajenému svědkovi, naopak jeho osobní údaje byly údajně prozrazeny kriminálním živlům. Jím tvrzené skutečnosti přitom žalovaný nevzal dostatečně v potaz. Po jeho odchodu z vlasti se pozornost těchto lidí zaměřila na žalobkyni a její děti, což bylo důvodem jejich odjezdu do České republiky. Žalobci vytýkali správnímu orgánu nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, porušení práva na spravedlivé posouzení věci, která byla podle jejich přesvědčení rozhodnuta jen s odkazem na obecně přístupné informační zdroje, ačkoliv žalobci uváděli konkrétní a ověřitelná fakta. Připomněli, že poté, co byla proti prvnímu rozhodnutí správního orgánu o neudělení azylu žalobcům podána správní žaloba, které soud vyhověl a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení, zabýval se žalovaný nadále věcí pouze formálně. Žalobci navrhovali, aby Krajský soud v Hradci Králové napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

Uvedený soud rozsudkem ze dne 30. 6. 2005, č. j. 30 Az 153/2004 – 37, žalobu jako nedůvodnou zamítl podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V odůvodnění zdůraznil, že nemůže obstát žalobní námitka zpochybňující úplnost a dostatečnost zjištění skutkového stavu věci, neboť správní spisy obsahovaly nejen dostatečné podklady, ze kterých žalovaný vycházel při hodnocení situace v Moldavské republice (Zpráv Ministerstva zahraničí USA o dodržování lidských práv v Moldavsku za rok 2001 a 2003, Zprávu Ministerstva vnitra Velké Británie o hodnocení této země v říjnu 2002) ale i rozhodnutí správních orgánů ve věci N. V., tedy manžela první žalobkyně a otce nezletilých žalobců. Žalovaný přitom vycházel též z výpovědí první žalobkyně učiněných v průběhu azylového řízení. Krajský soud shodně se žalovaným uzavřel, že u žalobců nebyly prokázány skutečnosti svědčící o tom, že by v zemi původu byli pronásledováni za uplatňování politických práv a svobod, nebo měli odůvodněný strach z pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu, tj. rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství mají. Příčina jejich odchodu ze země původu tkvěla výlučně v obavách z nezákonného jednání soukromých osob, přičemž ze strany státních orgánů k žádnému pronásledování nedocházelo a žalobci nic takového ani netvrdili. Důvodnou nebyla ani jejich námitka, že při rozhodování nezohlednily případ pana N. V., neboť žalovaný se s obsahem azylové věci tohoto žadatele podrobně seznámil. Správně však posoudil, že právo na azyl je právem osobnostním, kdy důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu nejsou bez dalšího přenosné ve prospěch osob druhých, byť jsou blízcí rodinní příslušníci; v daném případě navíc za situace, kdy žádosti uvedeného rodinného příslušníka o udělení azylu vyhověno nebylo. Krajský soud neshledal ani naplnění zákonných podmínek ust. § 13 zákona o azylu, neboť zjistil, že žalobci nejsou rodinnými příslušníky osoby, které by byl udělen azyl a neshledal ze strany žalovaného ani porušení ust. § 14 téhož zákona, přičemž připomněl, že udělení humanitárního azylu se žalobci ani výslovně nedomáhali a nepředložili v tomto směru žádné důkazy. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný postupoval též v souladu s ust. § 91 odst. 1 zákona o azylu, pokud v případě žalobců neshledal existenci překážek vycestování, neboť z informací o zemi původu ani z údajů uváděných žalobci nebylo možno učinit závěr, že by náleželi k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování ve smyslu cit. zákonného ustanovení.

Proti rozsudku krajského soudu podali žalobci včas kasační stížnost, v níž vytýkali krajskému soudu, že se v řízení a následně rozhodnutí řádně nevypořádal se všemi skutečnostmi, které jsou jednak součástí správního spisu a jednak vyšly najevo

v řízení před tímto soudem, tedy vytýkali soudu nesprávné posouzení právní otázky související s podmínkami udělení azylu. Vyslovili přesvědčení, že je dán kasační důvod ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Tvrzenou nezákonnost spatřovali v tom, že se soud (stejně jako žalovaný) omezil pouze na obecné konstatování, že žalobcům v zemi původu žádné pronásledování nehrozí. Dále soudu vytýkali, že se nevypořádal s důvody, které byly první žalobkyní uváděny ve vztahu k ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu, neboť dostatečně nezkoumal, zda Moldavská republika je státem, který splňuje podmínky citované definice bezpečné země původu, ani se nevypořádal s definicí pronásledování tak, jak je upravena v § 2 odst. 6 téhož zákona, ve vztahu k § 12 téhož zákona, ani neuvedl proč tak neučinil. Žalobci mají za to, že z tohoto důvodu je napadený rozsudek nepřezkoumatelný a navrhuje, aby jej Nejvyšší správní soud zrušil a věc vrátil k uvedenému soudu k dalšímu řízení. Současně požadovali, aby kasační stížnosti byl přiznán odkladný účinek, neboť právní následky rozhodnutí o neudělení azylu by pro žalobce mohly znamenat nenahraditelnou újmu spočívající v povinnosti vrátit se na území státu, v němž byla první žalobkyně nezákonně pronásledována.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelé učinili během správního řízení a na vydané rozhodnutí. Připomíná charakter a význam institutu azylu, který slouží k ochraně uprchlíků v nejkrajnějších životních situacích, taxativně vymezených zákonem o azylu, kdy jsou jim upírána základní lidská práva v zemi původu a až poté, kdy se nemohou se domoci ochrany těchto práv v domovském státě je možno tohoto institutu využít. Stěžovatelé však v zemi původu o možnost ochrany prostřednictvím orgánů domovského státu nežádali, stěžovatelka se neobrátila se svými obavami o život svůj a svých dětí na orgány policie a nevyužila všechny zákonem dané prostředky na obranu sebe a své rodiny. Správní orgán se přiklání k názoru soudu, který neshledal žádné pochybení v jeho rozhodnutí a závěru o nesplnění podmínek pro udělení azylu stěžovatelům, ani pochybení ve vztahu k posouzení překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Žalovaný navrhuje zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud nejdříve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost je podána včas, je jí napadáno rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, stěžovatelé jsou zastoupeni advokátem.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku – takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti

pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelé uplatnili ve své kasační stížnosti, a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že se stěžovatelé výslovně dovolávají stížnostního důvodu uvedeného v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s., tedy nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem ve vztahu k vyhodnocení podmínek pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu a dále namítají nepřezkoumatelnost rozhodnutí pro nedostatek důvodů; dovolávají se tedy též stížnostních námitek, na které pamatuje ust. § 103 odst. 1 pod písm. d). Podle cit. ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené a) nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení a d) z důvodu nepřezkoumatelnosti spočívající mj. v nedostatku důvodů rozhodnutí.

Žádná ze stěžovatelů tvrzených námitek nebyla však Nejvyšším správním soudem shledána důvodnou. Nutno totiž konstatovat, že krajský soud se v napadeném rozsudku náležitě vypořádal se všemi žalobními námitkami stěžovatelů, a to jak s těmi, které zpochybňovaly úplnost a dostatečnost zjištěného skutkového stavu v řízení před správním orgánem, tak i s těmi, zpochybňujícími hmotněprávní posouzení podmínek nároku na udělení azylu ve smyslu příslušných ustanovení zákona o azylu.

Nutno předeslat, že z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelé podali žádost o udělení azylu v České republice již dne 1. 8. 2001. V této žádosti první žalobkyně uvedla, že vlast opustila s dětmi v červenci 2001 a na území ČR vstoupila dne 20. 7. 2001. Opuštění vlasti odůvodnila obavami z únosu dětí, kterým jí vyhrožovala mafie, jíž dluží velkou částku peněz. První stěžovatelka nebyla v Moldavsku členkou žádné politické strany ani organizace, není příslušnicí národnostní menšiny, neboť je moldavské národnosti a vyznává pravoslavnou víru. Tytéž skutečnosti uvedla první stěžovatelka též při prvním pohovoru k žádosti o udělení azylu dne 16. 10. 2001, kde doplnila, že osoby, který jí vyhrožovaly, a které označila termínem „banditi“, původně vyhrožovaly jejímu manželovi, který z tohoto důvodu odjel do České republiky. Jaká byla příčina konfliktu mezi manželem a těmito osobami jí nebylo známo. Uvedla, že se nejednalo o politické problémy. Vycházela z předpokladu, že po odjezdu manžela bude mít klid, ale nestalo se tak, neboť bylo vyhrožováno i jí. Uvedla, že skupina mužů ve věku 30 až 35 let ji kontaktovala poprvé asi 5 měsíců po odjezdu manžela, 2x s nimi mluvila a bylo jí při tom vyhrožováno únosem dětí. Jinak měla pocit, že je stále pod jejich dohledem. Na orgány policie se s tímto problémem neobrátila, neboť vycházela z názoru, že bandité mají na policii své kamarády. Se státními orgány v zemi původu žádné problémy neměla. Nesouhlasila sice s připravovaným znovuzaváděním ruštiny do škol, avšak ani z tohoto hlediska problém u ní nenastal, neboť ruštinu ovládá. Do vlasti se vrátit nechce, blíže nedokázala vyjádřit jaké nebezpečí by jí tam hrozilo.

Z obsahu správního spisu Nejvyšší správní soud dále ověřil, že o žádosti žalobců rozhodl žalovaný již 29. 5. 2003 rozhodnutím, které však krajský soud rozsudkem ze dne

14. 9. 2004, č. j. 30 Az 187/2003 – 40, prohlásil za nicotné pro absenci podpisu osoby k jejímu vydání oprávněné. Věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení, které bylo zakončeno rozhodnutím přezkoumávaným v tomto řízení. Dále ze spisu Nejvyšší správní soud ověřil, že při posuzování situace v zemi původu stěžovatelů vycházel správní orgán (a měl k dispozici) podklady, které v odůvodnění svého rozsudku shrnul krajský soud a které byly již výše Nejvyšším správním soudem připomenuty.

Podle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec a) je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod nebo b) má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním se ve smyslu ust. § 2 odst. 6 zákona o azylu přitom rozumí ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem nebo státu posledního trvalého bydliště v případě osoby bez státního občanství, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Nejvyšší správní soud na základě zjištěného skutkového stavu věci se zcela ztotožňuje s právním názorem žalovaného i krajského soudu, že žalobci nebyli pronásledováni pro žádný ze shora uvedených zákonných důvodů, ani neprokázali odůvodněnou obavu z takového pronásledování. Přitom krajský soud se otázkou pronásledování z hlediska citovaných zákonných ustanovení velmi podrobně v odůvodnění svého rozsudku zabýval, takže námitka stěžovatelů o nepřezkoumatelnosti této části rozsudku je zcela nedůvodná. I Nejvyšší správní soud se shoduje s krajským soudem v tom, že důvodem odchodu stěžovatelů ze země původu byla výlučně obava z nezákonného jednání soukromých osob. Ze strany státních orgánů k žádnému pronásledování nedocházelo, ostatně to první stěžovatelka ani netvrdila. Pokud namítala, že pronásledování spatřuje v jednání soukromých osob, pak nutno souhlasit s krajským soudem, že k tomu, aby byl učiněn závěr o tom, že takové jednání je trpěno úřady v zemi původu stěžovatele, resp. stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním, musí stěžovatel využít prostředků, které mu právní řád země jeho původu poskytuje. Stěžovatelé však, jak první stěžovatelka uvedla, možnosti obrátit se se svými problémy na některou ze státních institucí, např. policii či prokuraturu, nevyužila a bez dalšího odcestovala z vlasti. Případ stěžovatelů byl přitom dán do souvislosti s případem manžela první stěžovatelky a otce nezletilých stěžovatelů, u něhož jak žalovaný, tak i soud zaujaly tytéž závěry k posuzované otázce.

K námitce stěžovatelů, že se krajský soud v rozhodnutí nevypořádal s námitkou spočívající v hodnocení země původu stěžovatelů jakožto bezpečné země původu, Nejvyšší správní soud dodává, že ani tuto námitku neshledal důvodnou, neboť jde o námitku zcela novou, uplatněnou poprvé až v kasační stížnosti, takže krajský soud neměl důvodu k ní zaujmout stanovisko, nehledě k tomu, že stěžovatelka v průběhu celého řízení nenamítala, že by země jejího původu nebyla bezpečnou zemí, naopak uvedla, že si není vědoma, co by jí ze strany státních orgánů v zemi původu mohlo v případě návratu hrozit.

V návaznosti na uvedené proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že není dán žádný z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s., pro které by bylo třeba napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové zrušit, neboť neshledal, že by se při posuzování věci uvedený soud dopustil nezákonnosti, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem ve vztahu k podmínkám pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, ani nebylo zjištěno, že by rozhodnutí soudu bylo nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není tudíž důvodná a v souladu s ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jí zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ust. § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.), neboť neúspěšným stěžovatelům náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. července 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu